

Aan de minister van Justitie
d.t.v. D.E.S.M. Vliege
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

datum 29 juni 2004
onderdeel Ontwikkeling
contactpersoon E. Bauw
doorkiesnummer 070 - 361 9751
e-mail E.Bauw@rvdr.drp.minjus.nl
kamernummer 2A.39
ons kenmerk UIT 4061 / ONTW EB
uw kenmerk 5287126/804
onderwerp Advies brief slagvaardiger rechtspleging

Bij brief van 13 mei jl. verzocht u de Raad voor de rechtspraak te adviseren over de brief aan de Tweede Kamer inzake 'slagvaardiger rechtspleging'. De Raad adviseert u ter zake als volgt.

1. Algemeen

In de brief worden de hoofdlijnen van het door u voorgestane beleid op het gebied van de rechtspleging beschreven. Daarnaast wordt een nuttig overzicht gegeven van de actuele en belangwekkende thema's en onderwerpen op dit gebied.

De brief bouwt in belangrijke mate voort op het kabinetsstandpunt met betrekking tot het WRR-rapport 'De toekomst van de nationale rechtsstaat'. De Raad heeft zijn visie op deze stukken eerder dit jaar neergelegd in zijn brief aan de Tweede Kamer van 16 januari 2004. De inhoud hiervan wordt bekend verondersteld en geacht onderdeel uit te maken van het onderhavige advies. Voor het overige kan de Raad zich in algemene zin goed vinden in de inhoud en strekking van de brief.

Waar het gaat om de slagvaardigheid van de rechtspraak wordt in de brief geconstateerd dat in de afgelopen jaren vooruitgang is geboekt, waarbij een verband wordt gelegd met de modernisering van de rechterlijke organisatie. Het uitgangspunt van het beleid is 'de slagvaardigheid van de rechtspraak te behouden en zoveel mogelijk randvoorwaardelijk te faciliteren'. De Raad juicht dit toe en meent dat dit een goede basis biedt voor het continueren van de constructieve en vruchtbare samenwerking met uw ministerie, zoals deze in de afgelopen jaren vorm heeft gekregen. Dit is temeer van belang nu in de komende periode een aantal voor de slagvaardigheid van de rechtspraak belangrijke dossiers tot een goed einde zal moeten worden gebracht. In het bijzonder moet hier worden genoemd de vormgeving van de nieuwe systematiek voor de bekostiging van de rechtspraak.

Hieronder zal nader op de drie in de brief gepresenteerde hoofdlijnen van het door u voorgestane beleid worden ingegaan.

datum 29 juni 2004
kenmerk UIT 4061 / ONTW EB
pagina 2 van 3

2. Bruikbare rechtsorde

Onder deze aanduiding verstaat de brief een 'rechtsorde waarin voor elk type geschil passende en doelmatige arrangementen en voorzieningen beschikbaar zijn om deze tot een oplossing te brengen'. In dit kader wordt een aantal beleidsvoornemens genoemd die o.m. zien op het stimuleren van buitengerechtelijke geschiloplossing. De Raad heeft in zijn brief over het hierboven genoemde WRR-rapport een aantal kritische kanttekeningen geplaatst bij dit beleid, waarnaar hier wordt verwezen. Op deze plaats zij wel opgemerkt dat het aanbeveling verdient om dit beleid te herbezielen in het licht van de uitkomsten van het binnenkort te verschijnen onderzoek 'Geschilbeslechtingdelta 2003'.

Waar het gaat om mediation wil de Raad in aanvulling op zijn advies over de onlangs aan de Tweede Kamer gezonden beleidsnotitie nog het volgende opmerken. In de komende periode zal de invoering van doorverwijzingsvoorzieningen binnen de gerechten worden voorbereid, zodat mediation de gelegenheid krijgt om zijn waarde te bewijzen. Voor een belangrijk deel is het succes van deze operatie echter afhankelijk van factoren die geheel of grotendeels buiten de invloedssfeer van de Rechtspraak liggen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de hoogte van de tarieven en de kwaliteit van de mediators. De Raad wil niet nalaten te benadrukken dat de overkoepelende verantwoordelijkheid voor de invoering van mediation berust bij de minister van Justitie.

Met betrekking tot de invoering van de bestuurlijke boete en de 'OM afdoening' wil de Raad eveneens verwijzen naar zijn in het recente verleden ten aanzien van deze onderwerpen gegeven adviezen, zonder deze hier te herhalen. Meer in algemene zin zij hier wel opgemerkt dat het gaat om onderwerpen met een sterk principieel karakter en dat dit element in het door de wetgever geëntameerde debat nog node wordt gemist.

3. Eigentijds stelsel van rechtspraak

De in dit onderdeel aangekondigde maatregelen sluiten goed aan bij de activiteiten die voor de komende jaren op de agenda van de Rechtspraak staan. Het Besluit betere benutting zittingscapaciteit dat binnenkort in werking zal treden vergroot de mogelijkheden om de binnen de gerechten beschikbare capaciteit optimaal in te zetten en om de zaken die dat behoeven een gespecialiseerde behandeling te bieden. Een belangrijke doelstelling voor de komende jaren zal zijn om hier invulling aan te geven door middel van gerechtelijke samenwerking. Daarbij wordt primair, maar niet uitsluitend, gedacht aan samenwerking binnen het ressort. Het is verheugend te vernemen dat u voornemens bent aan een dergelijke vorm van samenwerking tussen gerechten een wettelijke basis te bieden door het in de Wet op de rechterlijke organisatie opnemen van een samenwerkingsbepaling.

In lijn met het voorgaande zou de Raad willen pleiten voor terughoudendheid aan de zijde van de wetgever bij het creëren van bijzondere rechterlijke competenties. Wettelijke concentratie vermindert de mogelijkheden tot samenwerking en tast de flexibiliteit van de organisatie aan. Bovendien pakt deze concentratie in de huidige situatie veelal willekeurig uit. Aan de keuze voor rechterlijke concentratie liggen niet altijd even heldere criteria ten grondslag. Het is naar het oordeel van de Raad daarom noodzakelijk op dit punt te komen tot heldere criteria die worden onderschreven door zowel de wetgever als de rechtspraak. De Raad heeft inmiddels het voortouw genomen bij het formuleren van die criteria en een notitie hierover zal binnenkort aan u worden aangeboden.

datum 29 juni 2004
kenmerk UIT 4061 / ONTW EB
pagina 3 van 3

De initiatieven van de Raad tot (verdere) stroomlijning van processen zijn bij u bekend. In de brief worden de verbetervoorstellen voor de strafsectoren genoemd. Binnenkort zal het rapport van de door de Raad ingestelde en uit rechters en gerechtsambtenaren bestaande commissie verbetervoorstellen civiel verschijnen. Ook de reeds in gang gezette (straf en civiel) dan wel in ontwikkeling zijnde (bestuur) sectorprogramma's staan voor een belangrijk deel in dit teken.

In de brief wordt voorts in dit kader een aantal wetsvoorstellen aangekondigd. Te zijner tijd zal de Raad zijn visie ter zake neerleggen in zijn adviezen over deze voorstellen. Op deze plaats zij wel in meer algemene zin opgemerkt dat bij de formulering van die voorstellen de rechtsbescherming van de burger en de kwaliteit van de rechterlijke behandeling nauwlettend in het oog moet worden gehouden.

Ten aanzien van de afbakening van rechterlijke taken is de Raad van mening dat grote terughoudendheid moet worden betracht bij het wegnemen van taken bij de rechter. Ruimte daarvoor is er slechts waar het betreft de non-judiciële taken waarnaar momenteel onderzoek wordt verricht.

4. Slagvaardige rechtspraak in Europees perspectief

Met instemming begroet de Raad uw voornemen om in de komende jaren mede zorg te willen dragen voor een adequaat Europees rechtsbestel. In het verleden is er nog te weinig aandacht geschonken aan de invloed van Europese regelgeving en het functioneren van het Europees Hof van Justitie op de nationale rechtspraak. Dit is mede de aanleiding geweest voor de Raad om het initiatief te nemen tot de oprichting van het Europees Netwerk van Raden voor de Rechtspraak (*European Network of Councils for the Judiciary, ENCJ*), waarvan op 20 mei van dit jaar in Rome de statuten zijn getekend. Ook het ENCJ zal niet nalaten in de discussie de aandacht te vragen voor voornoemde kwesties.

Over de inzicht die de brief biedt in de inzet van het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie voor wat betreft het JBZ-terrein is de Raad positief. Het belang van de genoemde onderwerpen wordt onderschreven. Wel is de richting waarin wordt gedacht nog niet op alle onderdelen even helder geformuleerd. Zo is niet duidelijk welke voorstellen u voornemens bent te presenteren voor 'betere doorwerking van EG-jurisprudentie op nationaal niveau'. Verwacht mag evenwel worden dat dergelijke voorstellen de nodige implicaties zullen hebben voor de nationale rechtspraak en de Raad dringt er dan ook op aan dat deze tijdig worden bezien.

Hoogachtend,

A.H. van Delden